

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Olsztyn, dnia 14 października 2022 r.

Poz. 4369

ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W OLSZTYNIE

z dnia 12 października 2022 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Żurawie Bagno”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 i 1726) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Żurawie Bagno”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest ochrona kompleksu torfowisk.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) występowanie w rezerwacie mokradeł ombrogenicznych, z bogato reprezentowanym zespołem gatunków wyróżniających torfowiska wysokie, które uznano za wiodące i najistotniejsze dla wyznaczania wartości przyrodniczej rezerwatu;
- 2) występowanie w rezerwacie dwóch typów priorytetowych siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory: 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (podtyp 7110-1 Niżowe torfowiska wysokie) oraz 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne (podtyp 91D0-1 Brzezina bagienna *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, powstała na skutek sukcesji w pierwotnym mszarze torfowiska);
- 3) obecność 17 cennych gatunków mszaków: próchniczek błotny *Aulacomnium palustre*, widłoząb miotlasty *Dicranum polysetum*, w. kędzierzawy *D. polysetum*, rokitnik pospolity *Pleurozium schreberi*, płonnik pospolity *Polytrichum commune*, p. cienki *P. commune*, fałdownik szeleszczący *Rhytidiadelphus triquetrus*, bielistka siwa *Leucobryum glaucum*, torfowiec wąskolistny *Sphagnum angustifolium*, t. ostrolistny *S. capillifolium*, t. kończysty *S. fallax*, t. frędzlowaty *S. fimbriatum*, t. brunatny *S. fuscum*, t. magellański *S. magellanicum*, t. błotny *S. palustre*, t. brodawkowaty *S. papillosum*, t. czerwony *S. rubellum* oraz 9 gatunków cennych gatunków roślin naczyniowych: widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, w. goździsty *L. clavatum*, modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*, trzcinnik prosty *Calamagrostis stricta*, turzyca łuszczkowata *Carex lepidocarpa*, rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, bagno zwyczajne *Ledum palustre*, przygielka biała *Rhynchospora alba*, bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*;
- 4) położenie rezerwatu w dużym kompleksie leśnym użytkowanym gospodarczo, zarządzanym przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Brodnica;
- 5) położenie rezerwatu w zasięgu Brodnickiego Parku Krajobrazowego;
- 6) lokalizacja rezerwatu w izolacji od jednostek osadniczych;
- 7) procesy ewolucji biocenotycznej, które wiążą się bezpośrednio z naturalną sukcesją roślinności, stymulowanej również globalnymi zmianami klimatu – duża niestabilność zasobów wodnych i wzrost

częstotliwości okresów deficytowych w wodę powoduje eliminację roślin z płytkim systemem korzeniowym i jednocześnie ekspansję drzew (głównie sosny) na powierzchni płatów siedliska 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) oraz rozwój płatów brzeziny bagiennej w jego bezpośrednim sąsiedztwie na dawnych siedliskach rojstu.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych dla rezerwatu oraz ich skutków na obszarze rezerwatu przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji, przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia oraz mapa stanowiąca załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Olsztynie

Agata Moździerz

Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
z dnia 12 października 2022 r.

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków w rezerwacie przyrody „Żurawie Bagno”

Lp.	Identyfikacja istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
<i>Zagrożenia istniejące wewnętrzne</i>		
1.	<p>Problematyczne gatunki rodzime / Ewolucja biocenotyczna, sukcesja</p> <p>Ekspansja drzew (sosna i brzoza) w płatach mszaru torfowiska wysokiego powodująca zarastanie torfowiska gatunkami lekkonasiennymi i przyczyniająca się do zaniku roślin charakterystycznych dla obszarów torfowiskowych.</p>	<p>Utrzymanie obecnego zasięgu boru bagiennego (brzeziny bagiennej).</p> <p>Ograniczenie ekspansji sosny i brzozy w płatach torfowiska wysokiego 7110 poprzez mechaniczne bądź ręczne usuwanie ww. gatunków (wraz z usunięciem powstałej biomasy poza obszar torfowiska) w celu przywrócenia odpowiednich dla roślinności torfowiskowej warunków siedliskowych. Redukcja drzew do pokrycia około 10% na powierzchni płatów siedliska 7110.</p> <p>Monitoring stanu siedliska 7110.</p>
2.	<p>Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska</p> <p>Przesuszenie płatów siedliska przyczynia się do zaniku roślin charakterystycznych dla torfowisk wysokich.</p> <p>Rozwój apofitów na przesuszających się fragmentach brzeziny bagiennej.</p>	<p>Brak możliwości podjęcia działań ochronnych zmierzających do utrzymania poziomu wody na poziomie umożliwiającym zachowanie roślin charakterystycznych dla torfowisk wysokich ze względu na brak możliwości zasilania tego obszaru wodami powierzchniowymi (rezerwat w izolacji hydrologicznej względem innych wód powierzchniowych, dominuje zasilanie opadowe).</p> <p>Monitoring poziomu wody na torfowisku.</p> <p>Monitoring rozwoju apofitów w zasięgu brzeziny bagiennej. W przypadku nadmiernego ich rozwoju - usunięcie apofitów z powierzchni siedliska (jeśli takie będą konkluzje z monitoringu stanu siedliska).</p>
<i>Zagrożenia istniejące zewnętrzne</i>		
3.	<p>Usuwanie drzewostanu / Przerzedzenie warstwy drzew</p> <p>Prowadzenie intensywne prac leśnych w sąsiedztwie rezerwatu, powodujących zmniejszenie strefy buforowej siedlisk leśnych sąsiadujących bezpośrednio z rezerwatem.</p>	<p>Ograniczenie prac związanych z pozyskaniem drewna w oddziałach 95b, 94f, 94d, 94i. W tej strefie buforowej wskazane jest ograniczenie prac leśnych zmniejszających istotnie zwarcie drzewostanu (np. silniejsza trzebież, rębnie) – zagęszczenie powinno pozostać co najmniej umiarkowanie duże (zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu (2012), cz. I, § 34 ust. 1 pkt 2: zwarcie umiarkowane – między koronami występują wąskie przerwy, w tym przerwy, w które mieści się jedno drzewo).</p> <p>Wskazane usunięcie brzozy jako źródła diaspor z pasa szerokości 50 m od granicy rezerwatu.</p>

Lp.	Identyfikacja istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
<i>Zagrożenia potencjalne wewnętrzne</i>		
4.	<p>Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska / Ewolucja biocenotyczna, sukcesja</p> <p>Mogą przyczyniać się do wnikania na torfowisko gatunków lekkonasiennych i przyczyniać się do zaniku roślin charakterystycznych dla obszarów torfowiskowych (m.in. mszaków).</p>	<p>Monitorowanie stanu brioflory torfowiska.</p> <p>Monitorowanie ekspansji brzozy brodawkowatej, brzozy omszonej i sosny zwyczajnej pod kątem pogorszenia warunków siedliskowych dla mszaków.</p> <p>W przypadku stwierdzenia wzmożonego rozwoju ww. gatunków lekkonasiennych należy przystąpić do mechanicznego bądź ręcznego ich usunięcia (wraz z usunięciem powstałej biomasy poza obszar torfowiska) w celu przywrócenia odpowiednich dla roślinności torfowiskowej warunków siedliskowych.</p> <p>Redukcja roślinności drzewiastej do pokrycia około 10% na powierzchni, gdzie występują stanowiska brioflory.</p>
<i>Zagrożenia potencjalne zewnętrzne</i>		
5.	<p>Zmiana klimatu / Susze i zmniejszenie opadów / Zmiana czynników biotycznych</p> <p>Mogą przyczyniać się do zaniku roślin charakterystycznych dla torfowisk wysokich / obszarów torfowiskowych. Zmiana warunków hydrologicznych panujących w rezerwacie na skutek zachodzących zmian klimatycznych oraz zaburzeń systemu hydrologicznego w skali regionu może prowadzić do nadmiernego przesuszenia torfowiska w obrębie rezerwatu oraz zmiany szaty roślinnej.</p>	<p>Ze względu na brak możliwości stabilizacji poziomu wód za pomocą urządzeń hydrotechnicznych (rezerwat znajduje się w izolacji hydrologicznej względem innych wód powierzchniowych) monitoring hydrologiczny jest jedynym możliwym sposobem obserwowania zmian zachodzących w rezerwacie.</p>
6.	<p>Pożary i gaszenie pożarów</p> <p>Pożar w rezerwacie może przyczynić się do zniszczenia flory i fauny w nim występującej, uwolnienia zdeponowanego w złożu torfowym węgla, odtwarzanie roślinności po pożarze zwiększa możliwość rozwoju gatunków niepożądanych.</p>	<p>Kontrole straży leśnej / policji.</p> <p>Edukacja lokalnej społeczności.</p>

Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
z dnia 12 października 2022 r.

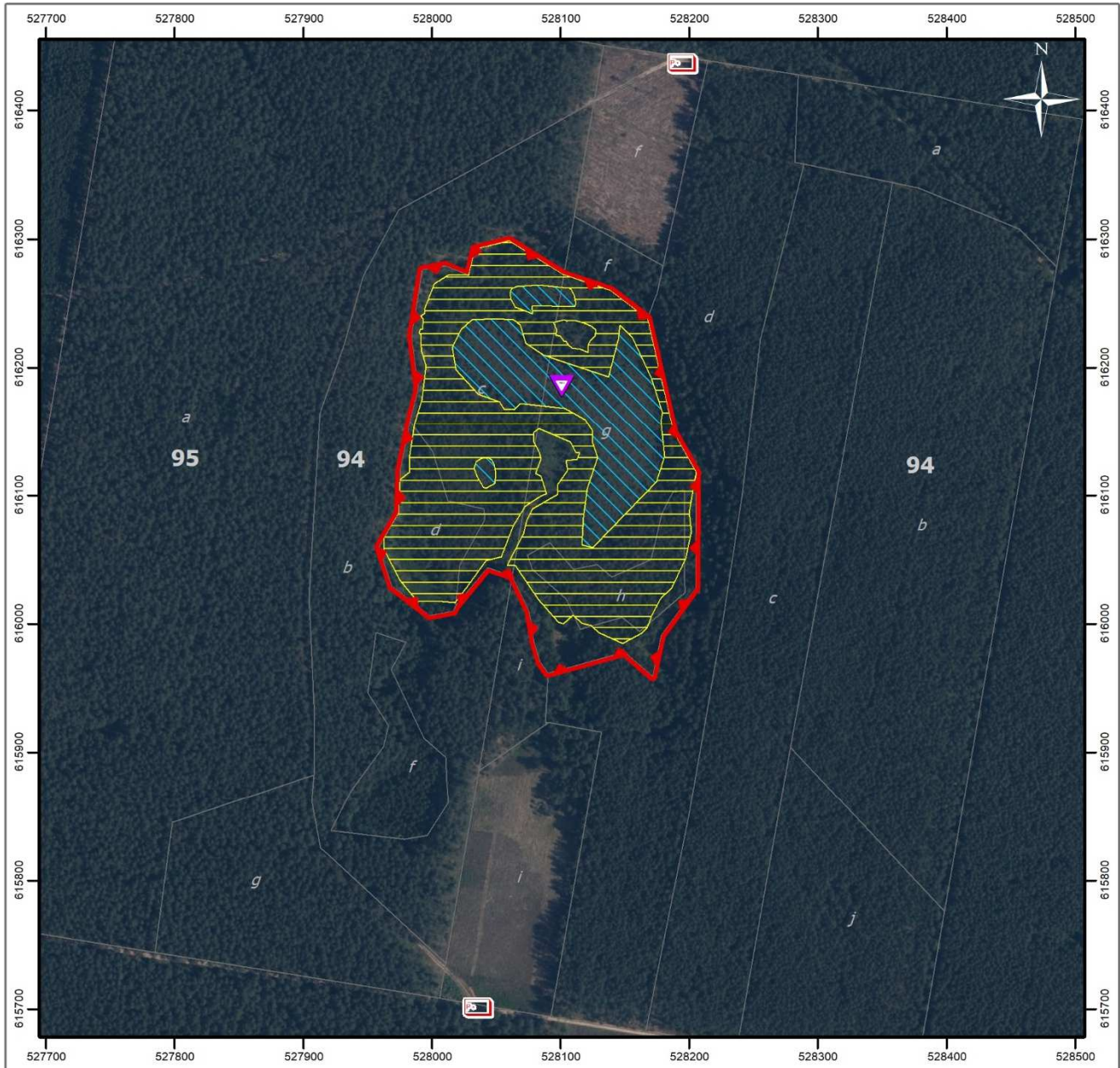
Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań w rezerwacie przyrody „Żurawie Bagno”

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja
1.	Montaż tablic	Montaż 2 tablic urzędowych oraz 2 tablic informujących o zakazach obowiązujących na obszarze rezerwatu. Realizacja w ciągu pierwszych 3 lat obowiązywania planu.	Zgodnie z załącznikiem nr 3 do zarządzenia
2.	Usunięcie nalotu drzew i krzewów (sosna, brzoza) z powierzchni torfowiska	Zakres prac – metody wykonania zabiegu: a) ręczne wyrywanie najmłodszych osobników brzozy i sosny (siewki i starsze od siewek osobniki, jeżeli będzie istniała możliwość ich ręcznego usunięcia z korzeniami); b) ścinanie brzozy i sosny (dotyczy osobników, których nie da się wyrwać, tj. brzozy w wieku do 36 lat, sosny w wieku do 28 lat; aktualny wiek wg BDL); c) zaobrączkowanie starszych okazów brzozy (dotyczy osobników, których nie da się wyrwać) wytypowanych na podstawie lustracji terenowej, w okresie wegetacyjnym lub dokładne okorowanie wąskiego pasa kory nie dopuszczając do pozostawienia podczas korowania fragmentów korowiny; d) usuwanie odrośli brzozy. Powstałą podczas prac biomasę usunąć poza rezerwat (zagospodarować wg potrzeb, spalić lub zrębkować). Wykonanie zabiegu w ciągu pierwszych 5 lat obowiązywania planu, w miesiącach IX-III. Po 2 latach od wykonania zabiegu, należy przeprowadzić wizję terenową w okresie VI-IX, której celem będzie: a) ocena stanu torfowiska po przeprowadzonym zabiegu, ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki rozwoju gatunków drzewiastych; b) ustalenie terminu wykonania kolejnego zabiegu (zgodnie z oceną stanu torfowiska po przeprowadzonym zabiegu). Powtórne oceny i zabiegi usuwania nalotu drzew i krzewów przeprowadzać wg potrzeb.	Płaty siedliska 7110 (1,29 ha) – zgodnie z załącznikiem nr 3 do zarządzenia
3.	Monitoring stanu siedliska 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Ocena stanu płatów torfowisk wysokich (7110), ze szczególnym uwzględnieniem brioflory oraz pokrycia mszaru dendroflorą. Ocenę przeprowadzać co 5-6 lat, pierwszy raz w 2026 lub 2027 r.	Płaty siedliska 7110 (1,29 ha) – zgodnie z załącznikiem nr 3 do zarządzenia
4.	Monitoring stanu siedliska 91D0 Bory i lasy bagienne	Ocena stanu płatów borów bagiennych (91D0), ze szczególnym zwróceniem uwagi na rozwój apofitów (m.in. jeżyna, malina, trzcinnik, trzęślica). Ocenę przeprowadzać co 5-6 lat, pierwszy raz w 2026 lub 2027 r.	Płaty siedliska 91D0 (3,74 ha) – zgodnie z załącznikiem nr 3 do zarządzenia
5.	Usunięcie apofitów z powierzchni siedliska 91D0	Usunięcie apofitów w przypadku stwierdzenia ich ekspansji (w ramach monitoringu): a) w przypadku rozrostu jeżyny / maliny usuwać metodami mechanicznymi, ręcznie, najpierw przycięcie części nadziemnych, następnie wyrwanie / wykopanie korzeni,	Płaty siedliska 91D0 – zgodnie z załącznikiem nr 3 do zarządzenia

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja
		<p>ponieważ mogą z nich odrastać. Zabiegi wykonywać w okresie IV-V przed początkiem kwitnienia. Zabieg powtarzać rok do roku aż do eliminacji zagrożenia</p> <p>b) w przypadku ekspansji trzcinnika / trzęślicy, usunąć metodami mechanicznymi: skosić za pomocą kosy ręcznej lub spalinowej. Koszenie należy połączyć ze zbiorem i usuwaniem siana poza obszar rezerwatu. W miejscach, gdzie trzcinnik tworzy jednogatunkowe agregacje, wskazane jest koszenie w miesiącach VI i VIII, ale przed wysypaniem nasion. Koszenie powinno być wykonywane rokrocznie, przez co najmniej 5 lat – po tym okresie ocenić należy skutki zabiegów.</p>	
6.	Monitoring hydrologiczny	<p>Montaż piezometru na głębokości >2 m wraz z automatycznym systemem rejestracji stanów wód gruntowych składającym się z rejestratora (data logger) zmian poziomu wód gruntowych (np. typu Diver) i rejestratora zmian ciśnienia atmosferycznego (typu BARO DIVER), który umożliwi rejestrację danych z zadaną częstotliwością.</p> <p>Rekomendowana częstotliwość pomiarów: 1 raz na dobę. Czujnik przed pomiarami należy zaniwelować.</p> <p>Dane z rejestratora odczytywać co najmniej co pół roku z uwagi na możliwość awarii i utraty danych.</p> <p>Montaż piezometru w ciągu pierwszych 3 lat obowiązywania planu.</p> <p>Ocenę warunków hydrologicznych przeprowadzać co 5-6 lat, pierwszy raz w 2026 lub 2027 r.</p>	Cały obszar rezerwatu Lokalizacja piezometru – zgodnie z załącznikiem nr 3 do zarządzenia

Załącznik nr 3 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
z dnia 12 października 2022 r.

Lokalizacja działań ochronnych w rezerwacie przyrody „Żurawie Bagno”

0 50 100 200 m

Objaśnienia

	granica rezerwatu przyrody	Działania ochronne
	granice wydziałów leśnych	Usunięcie nalotu drzew i krzewów (sosna, brzoza) z powierzchni torfowiska / Monitoringu stanu siedliska 7110
		Usunięcie apofitów z powierzchni siedliska 91D0 / Monitoringu stanu siedliska 91D0
		Monitoring hydrologiczny - lokalizacja montażu piezometru
		Montaż tablic informacyjnych

Układ współrzędnych: PL-1992

Wydziałki leśne: Bank Danych o Lasach (usługa przeglądania 22.06.2022)

Ortofotomapa Główny Urząd Geodezji i Kartografii (usługa przeglądania, 22.06.2022)

Przygotowanie mapy: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie